

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลไทย:

วิพากษ์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ จริยธรรมสังคม และความมั่นคงของชาติ

รองศาสตราจารย์วิรัตน์ พงษ์ศิริ¹

บทนำ

ภายหลังการเข้ารับตำแหน่งของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ประเทศไทยได้เผชิญกับการขับเคลื่อนนโยบายในลักษณะ “เร่งด่วน” หลายประการ โดยมีจุดประสงค์ที่รัฐบาลกล่าวอ้างว่าเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ฟื้นฟูความเชื่อมั่น และสร้างกลไกสวัสดิการใหม่ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ โครงการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทแก่ประชาชนอายุ 16 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ การผลักดัน “อินเทอร์เน็ตเอนเมนต์คอมเพล็กซ์” หรือพื้นที่การพนันอย่างถูกกฎหมาย และการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้บุคคลที่เคยต้องโทษในคดีทุจริตหรือคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐสามารถกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้อีกครั้ง

แม้นโยบายเหล่านี้จะได้รับการนำเสนอโดยอ้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือสิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย หากแต่เมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้างกลับพบความเสี่ยงเชิงระบบที่ลึกซึ้งและอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิญญาณของประเทศ นโยบายแจกเงินดิจิทัลซึ่งใช้งบประมาณมหาศาลและอาจละเมิดบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะข้อห้ามในการนำงบประมาณชำระหนี้ไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ได้สะท้อนถึงการบริหารที่ขาดวินัยการคลัง ขาดความโปร่งใส และบิดเบือนค่านิยมสัญญาทางการเมืองจากการเลือกตั้ง นโยบายส่งเสริมการพนันที่อ้างว่าจะสร้างรายได้รัฐกลับเสี่ยงต่อการก่อวิกฤติคุณธรรมสาธารณะ ความเสื่อมถอยของค่านิยมทางสังคม และการขยายอิทธิพลของเศรษฐกิจสีเทาอย่างเป็นระบบ ขณะที่การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อคืนสิทธิทางการเมืองให้แก่ผู้ที่เคยกระทำผิดอย่างร้ายแรง โดยเฉพาะผู้ที่ละเมิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย ถือเป็น การบ่อนทำลายรากฐานทางวัฒนธรรมและความมั่นคงของชาติอย่างร้ายแรง

¹ Retired Associate Professor in Management Information Systems, Mahasarakham University. tansine2002.wp@gmail.com

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิพากษ์นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลทั้งสามประการข้างต้น โดยใช้กรอบวิเคราะห์ด้านเศรษฐศาสตร์จริยธรรม ธรรมภิบาล และความมั่นคงเชิงสถาบัน เพื่อตีแผ่ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งและยาวนานกว่าผลประโยชน์ในระยะสั้น พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายทางเลือกที่ตั้งอยู่บนหลักความยั่งยืน โปร่งใส และยึดโยงกับคุณค่าร่วมของสังคมไทยอย่างแท้จริง

1. การแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท: นโยบายที่บั่นทอนวินัยการคลังและขัดต่อหลักกฎหมาย

หนึ่งในนโยบายเร่งด่วนที่สร้างแรงสั่นสะเทือนต่อสังคมไทยและเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง คือ นโยบายการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทให้แก่ประชาชนอายุ 16 ปีขึ้นไปทั่วประเทศ โดยมีข้อจำกัดด้านระยะทางและช่องทางการใช้ผ่านแอปพลิเคชันของรัฐ รัฐบาลอ้างว่านโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก กระจายรายได้ และส่งเสริมระบบเศรษฐกิจดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ในทางเศรษฐศาสตร์สาธารณะและกฎหมายรัฐธรรมนูญ นโยบายนี้มีลักษณะที่ผิดพลาดร้ายแรงทั้งในเชิงหลักการ การออกแบบ และผลกระทบเชิงโครงสร้าง

ประการแรก นโยบายนี้มีมูลค่ารวมที่รัฐบาลตั้งต้นไว้สูงถึง 500,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นงบประมาณจำนวนมหาศาลที่อาจกระทบต่อเสถียรภาพทางการคลังอย่างรุนแรง การดำเนินการยังถูกตั้งข้อสังเกตว่าอาจละเมิดข้อห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 140 วรรคสาม ที่กำหนดให้ห้ามมิให้นำงบประมาณแผ่นดินที่จัดสรรไว้เพื่อชำระหนี้ของประเทศไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่หนี้สาธารณะของประเทศอยู่ในระดับสูงและความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจอยู่ในภาวะเปราะบาง

ประการที่สอง ภายหลังเผชิญเสียงวิจารณ์อย่างหนัก ทั้งจากนักเศรษฐศาสตร์ ภาคธุรกิจ และประชาชนทั่วไป รัฐบาลได้ “ปรับเปลี่ยนแนวทาง” จากที่เคยหาเสียงว่าจะ “แจกเงินให้ประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ” มาเป็นการ “จำแนกกลุ่มเป้าหมาย” และ “ลดวงเงินรวมของโครงการ” ซึ่งสะท้อนถึงความไม่แน่นอนและขาดเสถียรภาพในการบริหารนโยบายสาธารณะ ส่งผลให้เกิดความเสื่อมศรัทธาในคำมั่นสัญญาทางการเมือง อีกทั้งยังตั้งคำถามถึงความสมเหตุสมผลในการกำหนดเกณฑ์ผู้มีสิทธิรับเงิน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับหลักการกระจายรายได้หรือการช่วยเหลือผู้เปราะบางอย่างแท้จริง

ประการที่สาม การใช้นโยบายนี้ควบคู่กับเทคโนโลยีดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชันและข้อจำกัดด้านพื้นที่การใช้จ่าย อาจก่อให้เกิด “ความเหลื่อมล้ำเชิงเทคโนโลยี” (Digital Exclusion) โดยเฉพาะในกลุ่ม

ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือประชาชนในพื้นที่ห่างไกลที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีหรือไม่มีความรู้ความเข้าใจด้านดิจิทัลอย่างเพียงพอ ยิ่งไปกว่านั้น การจำกัดรัศมีการใช้เงินภายใน 4 กิโลเมตร อาจไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการใช้ชีวิตจริงและอาจเกิดการสวมสิทธิ์หรือบิดเบือนการใช้จ่าย

ประการที่สี่ แม้นโยบายนี้จะอ้างจุดประสงค์ในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น แต่งบประมาณระดับหลายแสนล้านบาทดังกล่าวอาจถูกใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าหากนำไปลงทุนในโครงการที่สร้างรายได้หรือพัฒนาโครงสร้างระยะยาว เช่น การฟื้นฟูภาคเกษตรกรรม ส่งเสริมนวัตกรรม การยกระดับทักษะแรงงาน หรือการพัฒนาาระบบการศึกษา นโยบายแจกเงินเพียงครั้งเดียวในลักษณะนี้ จึงสะท้อนการบริหารภาครัฐที่เน้นผลทางการเมืองระยะสั้นมากกว่าความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ

ประการสุดท้าย ประเด็นที่น่ากังวลยิ่งกว่า คือการดำเนินนโยบายที่สุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมาย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และทำให้เกิดการเบี่ยงเบนการใช้จ่ายงบประมาณของชาติอย่างไม่โปร่งใส ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและนักลงทุน อีกทั้งยังสิ้นเปลืองหลักธรรมาภิบาลที่ควรเป็นแกนกลางของการบริหารประเทศในระบอบประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุป นโยบายแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ไม่เพียงแต่ขาดความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ แต่ยังละเมิดหลักนิติธรรม บั่นทอนวินัยการคลัง และทำลายความน่าเชื่อถือของรัฐบาลอย่างรุนแรง การดำเนินนโยบายเช่นนี้จึงไม่ใช่การ “กระตุ้นเศรษฐกิจ” แต่คือการ “ทำลายฐานะการคลัง” และสิ้นเปลืองรากฐานของระบอบประชาธิปไตยโดยอ้อมผ่านการบิดเบือนกลไกการใช้งบประมาณของรัฐ

2. นโยบาย “อินเทอร์เน็ตเทนมেন্টคอมเพล็กซ์”: เศรษฐกิจสีเทากับวิกฤติคุณธรรมสาธารณะ

ข้อเสนอในการจัดตั้ง “อินเทอร์เน็ตเทนมেন্টคอมเพล็กซ์” ซึ่งรวมถึงการเปิดให้มีการพนันอย่างถูกกฎหมาย ได้รับการผลักดันอย่างจริงจังในฐานะนโยบายเศรษฐกิจเร่งด่วนของรัฐบาล โดยมีเหตุผลหลักคือการควบคุมกิจกรรมการพนันที่ผิดกฎหมายให้เข้าสู่ระบบ การจัดเก็บภาษีจากกิจกรรมดังกล่าวเพื่อนำรายได้เข้ารัฐ และการใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการลงทุน อย่างไรก็ตาม นโยบายนี้ก่อให้เกิดข้อถกเถียงทางจริยธรรม สังคม และความมั่นคงอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในบริบทของสังคมไทยที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมและค่านิยมที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมและความพอเพียง

ประการแรก แม้การทำให้การพนันถูกกฎหมายอาจช่วยลดอำนาจของเครือข่ายการพนันผิดกฎหมายบางส่วน แต่ในทางกลับกัน กลไกของรัฐยังขาดศักยภาพในการควบคุมและป้องกันการแพร่ขยายของพฤติกรรมเสพติดในสังคม การเปิดพื้นที่ให้มีการพนันอย่างเป็นทางการจึงมีแนวโน้มจะเพิ่มปริมาณนักพนันหน้าใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและประชาชนฐานรากที่ขาดภูมิคุ้มกันทางการเงิน ซึ่งอาจนำไปสู่การก่อหนี้ การล่มสลายของครอบครัว และการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ งานวิจัยหลายชิ้นทั้งในและต่างประเทศ เช่น จากสถาบัน The National Council on Problem Gambling (NCPG) ในสหรัฐอเมริกา พบว่า อัตราการเกิดปัญหาทางสังคมมีแนวโน้มสูงขึ้นในพื้นที่ที่มีการเปิดเสรีการพนัน แม้จะอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐก็ตาม

ประการที่สอง แนวคิดในการใช้การพนันเป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจสะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเปลี่ยนผ่านจาก “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” และ “เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม” ไปสู่ “เศรษฐกิจสีเทา” ที่ใช้กลยุทธ์ทางลัดเพื่อหารายได้อย่างรวดเร็ว ชัดแย้งกับนโยบายระยะยาวที่มุ่งพัฒนาแรงงาน ทุมนมนุษย์ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังอาจทำลายภาพลักษณ์ของประเทศในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอในหลักธรรมาภิบาลทางเศรษฐกิจ

ประการที่สาม ความเสี่ยงที่สำคัญคือการฟอกเงินและการทุจริตภายในระบบที่ยังขาดความโปร่งใสและการตรวจสอบอย่างเข้มงวด แม้รัฐบาลจะอ้างถึงการใช้เทคโนโลยีและมาตรการกำกับดูแลอย่างรัดกุม แต่จากประสบการณ์ในหลายประเทศ การจัดการกับอิทธิพลของกลุ่มทุนการพนันและการเมืองมักเป็นไปอย่างยากลำบาก ในบริบทของไทยที่ระบบราชการและการบังคับใช้กฎหมายยังเผชิญกับปัญหาการคอร์รัปชัน การเปิดให้มีการพนันถูกกฎหมายจึงอาจกลายเป็นช่องทางใหม่ของการทุจริตเชิงโครงสร้างแทนที่จะเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป แม้นโยบาย “เอ็นเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์” จะมีเหตุผลทางเศรษฐกิจที่ดูน่าสนใจในเชิงรายได้ระยะสั้น แต่หากพิจารณาในมิติสังคม จริยธรรม และโครงสร้างอำนาจของประเทศ นโยบายดังกล่าวอาจก่อให้เกิดวิกฤติคุณธรรมสาธารณะ และนำไปสู่การพังทลายของระบบคุณค่าที่สังคมไทยร่วมกันรักษามาอย่างยาวนาน นี่จึงเป็นตัวอย่างของนโยบายที่อาจตอบโจทย์การเมืองเฉพาะหน้า แต่บั่นทอนอนาคตของชาติในระยะยาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. การแก้ไขรัฐธรรมนูญเปิดทางคนมีประวัติคดีลงเลือกตั้ง: อันตรายต่อธรรมาภิบาลประชาธิปไตย

ข้อเสนอในการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดทางให้บุคคลที่เคยต้องโทษคดีอาญาร้ายแรง โดยเฉพาะในคดีทุจริตหรือคดีเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ สามารถกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้ เป็นอีกหนึ่งประเด็นนโยบายที่สร้างแรงกระเพื่อมในสังคมอย่างกว้างขวาง แม้จะมีการอ้างถึงหลักการคืนสิทธิให้แก่ผู้พ้นโทษหรือแนวคิดเรื่อง “การให้อภัย” ในระบอบประชาธิปไตย แต่หากพิจารณาในเชิงธรรมาภิบาลและมาตรฐานสากล การเปิดช่องทางให้บุคคลซึ่งเคยละเมิดหลักจริยธรรมร้ายแรงกลับมามีบทบาททางการเมือง อาจเป็นการบ่อนทำลายรากฐานของความน่าเชื่อถือในระบอบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญ

ประการแรก การมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ควรถูกตีความเพียงในเชิงสิทธิทางกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องรวมถึงความเชื่อมั่นในจริยธรรมส่วนบุคคล และการเป็นแบบอย่างทางคุณธรรมสำหรับประชาชน ในระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง การมีผู้แทนที่ “ไว้วางใจได้” (trustworthy representatives) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการยอมรับอำนาจรัฐอย่างชอบธรรม การเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีประวัติทุจริตหรือคดีความมั่นคงกลับมาใช้อำนาจทางนิติบัญญัติหรือบริหาร จึงอาจนำไปสู่ความเสื่อมถอยของความไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมือง

ประการที่สอง แนวคิดในการนิรโทษกรรมทางการเมืองโดยไม่แยกแยะลักษณะของความผิด ย่อมส่งผลต่อมาตรฐานของการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค และขัดกับหลักนิติธรรม (rule of law) โดยตรง ความพยายามในการลดทอนความร้ายแรงของคดีคอร์รัปชันหรือการบ่อนทำลายความมั่นคงภายใน ย่อมส่งสัญญาณอันตรายว่า “การกระทำผิดสามารถถูกล้างได้ด้วยอำนาจทางการเมือง” ซึ่งสวนทางกับหลักป้องกันการทุจริตที่ประเทศต่าง ๆ ใช้เป็นกลไกในการคัดกรองบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่ให้เข้ามาใช้อำนาจทางนโยบาย

ประการที่สาม เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของรัฐและเอกลักษณ์ของสังคมไทย กล่าวคือ การที่รัฐอาจเปิดช่องให้บุคคลที่เคยกระทำผิดฐานล้มล้างหรือจาบจ้วงต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ตามมาตรา 112 ซึ่งเป็นการกระทำที่มุ่งร้ายต่อสถาบันหลักของชาติ กลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้นั้น ย่อมถือเป็นการบ่อนเซาะรากฐานทางสัญลักษณ์ของความเป็นไทย สถาบันพระมหากษัตริย์มิได้เป็นเพียงสถาบันเชิงพิธีการ แต่ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคนไทยทั่วประเทศ การที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเปิดทางให้ผู้ที่เคยแสดงเจตนาร้ายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

กลับมามีบทบาทในเวทีการเมือง จึงถือเป็นความเสี่ยงที่กระทบโดยตรงต่อเสถียรภาพทางวัฒนธรรม และความจงรักภักดีอันเป็นเอกภาพของชาติไทย

ประการที่สี่ การแก้ไขรัฐธรรมนูญด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะบุคคลหรือกลุ่มการเมืองใดกลุ่มหนึ่ง ย่อมทำให้เกิดภาวะ “รัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์ทางการเมือง” แทนที่จะเป็นรัฐธรรมนูญเพื่อประโยชน์สาธารณะ การกระทำดังกล่าวสะท้อนถึงวิกฤตเชิงโครงสร้างของระบบนิติบัญญัติไทย ที่ขาดความยึดมั่นในหลักสากลของรัฐธรรมนูญในฐานะ “กติกาสถิต” ที่ต้องยืนอยู่เหนือผลประโยชน์เฉพาะหน้าใด ๆ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดในการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อคืนสิทธิทางการเมืองให้แก่ผู้ที่มีประวัติในคดีทุจริตหรือความมั่นคง โดยเฉพาะผู้ที่เคยละเมิดต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ถือเป็น การกระทำที่ขัดต่อจิตวิญญาณของระบอบประชาธิปไตยแบบมีคุณธรรม และบั่นทอนเสถียรภาพของชาติอย่างรุนแรง การดำรงอยู่ของประชาธิปไตยในบริบทไทยจำเป็นต้องเคารพทั้งหลักสิทธิเสรีภาพ และหลักจริยธรรมที่ฝังรากลึกในความเป็นชาติ หากการเมืองไม่สามารถรักษามาตรฐานของผู้แทนและธำรงไว้ซึ่งสถาบันที่เป็นรากฐานของประเทศได้ ก็เท่ากับเปิดทางให้ระบบการเมืองไทยล่มสลายจากภายใน โดยไม่มีหลักยึดที่มั่นคงหลงเหลืออยู่

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายทางเลือก: ทางรอดของประเทศท่ามกลางการเมืองระยะสั้น

จากการวิเคราะห์นโยบายเร่งด่วนทั้งสามประการ ได้แก่ การแจกเงินดิจิทัล การส่งเสริมการพนัน และการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดทางให้ผู้กระทำผิดร้ายแรงทางจริยธรรมและความมั่นคง กลับเข้าสู่สนามการเมือง บทความนี้เห็นว่า แนวนโยบายดังกล่าวสะท้อนรูปแบบการบริหารที่เน้นผลตอบแทนทางการเมืองระยะสั้น แลกกับการบั่นทอนทุนทางสังคม ความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจ และคุณค่าร่วมของสังคมไทยอย่างลึกซึ้ง หากปล่อยให้ทิศทางเช่นนี้ดำเนินต่อไปโดยปราศจากการตั้งคำถามและปรับเปลี่ยน ประเทศไทยย่อมเสี่ยงต่อภาวะ “ล้มเหลวเชิงโครงสร้าง” (structural failure) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงเสนอแนวทางเชิงนโยบายที่ยึดหลักธรรมาภิบาล ความยั่งยืน และคุณธรรมของรัฐ ดังนี้

ประการแรก รัฐควรปรับแนวทางการกระตุ้นเศรษฐกิจจาก “การแจกเงิน” ไปสู่ “การลงทุนระยะยาว”

งบประมาณจำนวนมหาศาลควรถูกจัดสรรไปยังภาคส่วนที่สามารถสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลในพื้นที่ห่างไกล การยกระดับทักษะแรงงานในอุตสาหกรรมอนาคต เช่น ปัญญาประดิษฐ์ พลังงานหมุนเวียน และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมถึงการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรรมอัจฉริยะ และธุรกิจขนาดเล็ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มี “ความสามารถในการแข่งขัน” มากกว่าเพียงการบริโภคระยะสั้น

ประการที่สอง รัฐควรเลือกใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์พัฒนา แทนการหันพึ่งเศรษฐกิจสีเทา

การพัฒนาเศรษฐกิจควรยึดหลัก “รายได้จากสร้างสรรค์ ไม่ใช่จากความเสียดาย” ภาครัฐควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุตสาหกรรมดนตรี-ภาพยนตร์ อาหารไทย การออกแบบ และงานหัตถกรรม โดยใช้เครื่องมือด้านการตลาดสมัยใหม่ และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลมาสนับสนุน พร้อมทั้งปกป้องคุณค่าทางศีลธรรมของสังคม เพื่อรักษาสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและจริยธรรม ไม่เปิดช่องให้กิจกรรมที่บ่อนทำลายคุณธรรมกลายเป็นแนวนโยบายหลักของชาติ

ประการที่สาม จำเป็นต้องยกระดับมาตรฐานทางจริยธรรมในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นหลักประกันของประชาธิปไตยที่แท้จริง

การเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดร้ายแรงต่อผลประโยชน์สาธารณะกลับมาใช้สิทธิทางการเมือง เป็นการลดทอนมาตรฐานของ “ผู้แทนราษฎร” และบิดเบือนหลักธรรมาภิบาล การปฏิรูประบบคุณสมบัติของนักการเมืองควรเน้นการสร้างระบบตรวจสอบและคัดกรองที่รัดกุม พัฒนากลไกภาคประชาชนให้มีบทบาทกำกับคุณภาพผู้สมัคร และส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ยึดโยงกับคุณธรรม ไม่ใช่เพียงการได้รับเลือกตั้งโดยเสียงข้างมาก

ประการที่สี่ รัฐบาลควรฟื้นฟูหลักการ “นโยบายสาธารณะโดยประชาชน” ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

นโยบายที่มีผลกระทบต่ออนาคตของชาติควรเปิดให้มีการถกเถียงและรับฟังความเห็นจากประชาชนอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และกลุ่มเยาวชน เครื่องมืออย่างเวทีรับฟังความคิดเห็นระดับพื้นที่ ระบบประชาพิจารณ์ดิจิทัล และสถานนโยบายสาธารณะภาค

ประชาชน ควรถูกออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบนโยบายในทุกระดับ เพื่อสร้างการเมืองแบบ “ล่างขึ้นบน” ที่ไม่ผูกขาดด้วยอำนาจรัฐฝ่ายเดียว

กล่าวโดยสรุป ทางเลือกนโยบายที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทยต้องวางอยู่บนฐานของการลงทุนในทุนมนุษย์ โครงสร้างทางสังคมที่ยืดหยุ่นในคุณธรรม และระบบการเมืองที่โปร่งใส มีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบ หากรัฐยังเดินหน้านโยบายที่บั่นทอนรากฐานของชาติด้วยผลประโยชน์ระยะสั้น ประเทศไทยอาจสูญเสียโอกาสในการก้าวสู่อากาศที่มั่นคงและยั่งยืนในเวทีโลกได้ในที่สุด

บทสรุป

บทความนี้ได้วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต่อนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลไทยในสามประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาทแก่ประชาชน (2) การผลักดัน “เอ็นเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์” ซึ่งนำไปสู่การเปิดเสรีการพนันอย่างเป็นทางการ และ (3) การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปิดทางให้บุคคลซึ่งมีประวัติคดีทุจริตหรือคดีเกี่ยวกับความมั่นคงกลับมาลงสมัครรับเลือกตั้งได้อีกครั้ง แม้แต่ละนโยบายจะถูกนำเสนอในนามของการกระตุ้นเศรษฐกิจ การสร้างรายได้รัฐ หรือการขยายสิทธิทางการเมือง แต่เมื่อพิจารณาในกรอบเศรษฐศาสตร์จริยธรรม ธรรมาภิบาล และความมั่นคงเชิงโครงสร้าง กลับพบว่านโยบายเหล่านี้ล้วนมีลักษณะเชิงทำลายมากกว่าสร้างสรรค์ และเสี่ยงต่อการบั่นทอนรากฐานของประเทศในระยะยาว

การแจกเงินดิจิทัลแม้อาจส่งผลกระทบต่อวัฏจักรบริโภคในระยะสั้น แต่กลับก่อให้เกิดภาวะทางเศรษฐกิจ เสี่ยงละเมิดกฎหมาย และเบี่ยงเบนงบประมาณจากการลงทุนในทุนมนุษย์และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น การเปิดเสรีการพนันในนามของการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นการแลกเปลี่ยนรายได้รัฐกับวิกฤติคุณธรรมสาธารณะ การเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมเสี่ยง และการเปิดช่องให้เศรษฐกิจสีเทาแทรกซึมสังคมอย่างลึกซึ้ง ขณะที่การผลักดันให้ผู้มีประวัติคดีร้ายแรงกลับเข้าสู่สนามการเมือง ไม่เพียงบั่นทอนมาตรฐานของผู้แทนราษฎร แต่ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตย และกระทบต่อความมั่นคงเชิงสัญลักษณ์ของสถาบันหลักของชาติ

จากการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างดังกล่าว บทความนี้เสนอทางเลือกเชิงนโยบายที่ตั้งอยู่บนหลักแห่งความยั่งยืน โปร่งใส และคุณธรรมของรัฐ ได้แก่ การเปลี่ยนจากแนวคิด “การแจกเงิน” ไปสู่การลงทุนระยะยาวในทุนมนุษย์และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การปฏิเสธรูปแบบฟังพาเศรษฐกิจสีเทาโดยหันมา

ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การยกระดับมาตรฐานจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นหลักประกันของประชาธิปไตย และการฟื้นฟูหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ประเทศไทยไม่อาจก้าวสู่นาคตที่มั่นคงได้ หากยังยึดติดกับนโยบายที่แสวงหาประโยชน์ทางการเมืองระยะสั้นโดยแลกกับการบ่อนทำลายทุนทางสังคมและศีลธรรมของชาติ รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยไม่อาจบริหารเพียงเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ฐานเสียงหรือกลุ่มทุน แต่จำเป็นต้องมีความกล้าหาญในการยึดหลักการ มีความซื่อตรงในธรรมาภิบาล และเคารพในคุณค่าร่วมของสังคมไทย เพื่อวางรากฐานของประเทศบนเส้นทางที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว
